

Національний
університет
оборони
України імені
Івана
Черняхівського

Силабус МОДУЛЮ “Загальна тактика”

Назва курсу професійної військової освіти	Командно-штабний курс тактичного рівня Сухопутних військ (L-2 СВ)
Обсяг модулю	30 ЄКТС / 900 годин
Навчальні дисципліни модулю, їх обсяг та статус	Загальна тактика, обов'язкова
Мова викладання	Українська
Особливості модулю	Вивчення модулю “Загальна тактика” дозволить слухачам оволодіти необхідними лідерськими якостями та набути здатність до управління підрозділом, засвоїти теоретичні положення основ воєнного мистецтва та тактики, набути необхідних знань та практичних навичок щодо планування дій підрозділу в основних видах бою з рахуванням досвіду ООС (АТО), історії війн і воєнного мистецтва (у тому числі за оперативними стандартами НАТО), уміння управляти підлеглими силами та засобами під час виконання бойових завдань
Ключові слова	Сухопутні війська, частини Сухопутних військ, підрозділи Сухопутних військ, механізовані і танкові війська, ракетні війська і артилерія, війська протиповітряної оборони, армійська авіація, оборонні дії, наступальні дії, стабілізаційні дії, процес прийняття військового рішення

<p>Директор модулю</p> 	<p>СКОРОДІД Сергій Петрович доктор філософії професор кафедри Сухопутних військ Контактні дані: тел. 21-344, 271-08-44, моб.тел. +380631340156, e-mail: sp23031977@ukr.net кафедра Сухопутних військ, ауд. 1/316г</p>
<p>Чому модуль є важливим, корисним та актуальним?</p>	<p>Важливість, корисність та актуальність модуля обумовлена можливістю отримати широкий спектр знань, умінь та навичок, які дозволяють розв'язувати складні завдання та практичні проблеми у питаннях управління військовими частинами та підрозділами родів військ Сухопутних військ під час спільного виконання ними завдань в операціях угруповань військ (сил) та під час роботи у складі органів військового управління тактичного рівня</p>
<p>Які компетентності формує модуль?</p>	<p>Здатність аналізувати сучасний стан та тенденції розвитку збройних сил провідних країн світу та суміжних держав, форм і способів ведення воєнних та інших дій їх військовими формуваннями.</p> <p>Здатність організувати всебічне забезпечення військових частин і підрозділів в бою (бойових діях), у тому числі за стандартами НАТО.</p> <p>Здатність використовувати автоматизовані системи управління та зв'язку в процесі виконання функціональних обов'язків.</p> <p>Здатність використовувати сучасні інформаційні технології у повсякденній діяльності військових частин і підрозділів та у ході ведення бойових дій.</p> <p>Здатність використовувати теоретичні знання щодо застосування військових частин родів військ Сухопутних військ Збройних Сил України, практичні вміння під час планування бою (бойових дій), у тому числі за стандартами НАТО.</p> <p>Здатність управляти маневрним компонентом (підрозділами, військовими частинами механізованих, танкових військ) зі складу угруповань військ під час підготовки та у ході ведення операції (бою, бойових дій).</p> <p>Здатність ефективно використовувати результати дій</p>

	<p>підпорядкованих військових частин та підрозділів ракетних військ і артилерії в інтересах маневреного компоненту угруповання військ.</p> <p>Здатність ефективно використовувати результати дій підпорядкованих військових частин та підрозділів протиповітряної оборони Сухопутних військ в інтересах маневреного компоненту угруповання військ.</p> <p>Здатність ефективно використовувати результати дій підпорядкованих військових частин та підрозділів армійської авіації в інтересах маневреного компоненту угруповання військ.</p> <p>Здатність ефективно використовувати результати дій підпорядкованих розвідувальних військових частин та підрозділів в інтересах маневреного компоненту угруповання військ.</p>
Які результати навчання можна досягнути після вивчення модулю?	<p>Досягти розуміння теоретичних положень основ воєнного мистецтва та загальної тактики.</p> <p>Мати навички у плануванні дій підрозділів в основних видах бою з урахуванням досвіду ООС (АТО), історії війн і воєнного мистецтва (у тому числі за оперативними стандартами НАТО).</p> <p>Мати навички в управлінні підлеглими силами та засобами під час виконання бойових завдань.</p>
Де можна застосовувати набуті знання та вміння?	<p>Модуль “Загальна тактика” тісно пов’язаний з іншими модулями командно-штабного курсу тактичного рівня Сухопутних військ. Поєднання чотирьох модулів у логічній структурі та змісті курсу забезпечує формування необхідних загальних і професійних компетентностей у офіцера-лідера.</p> <p>Курс має прикладну орієнтацію з професійним акцентом на формування компетентностей, необхідних для вирішення актуальних проблем військового управління у сфері безпеки та оборони на тактичному рівні та дозволяє виконувати обов’язки на посадах штатно-посадової категорії не нижче “майор” на посадах командирів підрозділів (батальйонів, дивізіонів), начальників служб, офіцерів штабу у структурах сектору безпеки і оборони.</p>
Зміст модулю	<p>Тема 1. Практична підготовка.</p> <p>Вступ до курсу, вступний контроль, змагання з ігрових видів спорту, двостороннє командно-штабне навчання із використанням системи імітаційного моделювання JCATS, бригадне командно-штабне навчання, підсумковий контроль, комплексний екзамен.</p>

	<p>Тема 2. Теорія воєнного мистецтва. Основи теорії воєнного мистецтва, призначення, завдання та структура Сухопутних військ Збройних Сил України, бойові можливості загальновійськових частин та підрозділів, теоретичні основи управління військами; розвідувальне забезпечення, підтримка військ (сил), морально-психологічне забезпечення дій військ, логістичне та медичне забезпечення; добросесність в процесах прийняття рішень, протидія проявам корупції у військових операціях.</p> <p>Тема 3. Розташування на місці та пересування. Основи розташування військових формувань на місці, здійснення маршу та комбінованого пересування, проведення розрахунків маршу та перевезення залізничним транспортом, підготовка комендантської служби, управління під час маршу та комбінованого пересування; розробка та захист групового проекту.</p> <p>Тема 4. Оборонні дії. Основи оборонних дій військових формувань, ведення мобільної оборони та стримування противника, управління військовими формуваннями під час ведення оборонних дій, підтримка військ (сил), морально-психологічне забезпечення дій військ, логістичне та медичне забезпечення під час ведення оборонних дій; комплексна методична тактична задача (Tutorial) за батальйонною тематикою та комплексна тактична задача (Exercise) за бригадною тематикою з використанням процесу планування MDMP.</p> <p>Тема 5. Наступальні дії. Основи наступальних дій військових формувань, подолання водних перешкод, рейдові дії, підготовка і ведення зустрічного бою, наступальні дії в особливих умовах; управління військовими формуваннями під час ведення наступальних дій, підтримка військ (сил), морально-психологічне забезпечення дій військ, логістичне та медичне забезпечення під час ведення наступальних дій; комплексна тактична задача (Exercise) за батальйонною та бригадною тематикою з використанням процесу планування MDMP.</p> <p>Тема 6. Стабілізаційні дії. Основи дій бригади у стабілізаційній операції, розробка та захист групового проекту, залік.</p>
Інформаційні джерела	<ol style="list-style-type: none"> 1. Стратегія воєнної безпеки затверджена Указом Президента України від 25.03.2021 року №121/2021. 2. БП 3-(01,04)11(55).01. Тимчасовий бойовий статут механізованих військ Сухопутних військ Збройних Сил України.

- Частина 1 (бригада). К.: командування підготовки КСВ ЗС України спільно з НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2021. – 120 с.
3. БП 3-(02)11(55).01. Тимчасовий бойовий статут танкових військ Сухопутних військ Збройних Сил України. Частина 1 (бригада). К.: командування підготовки КСВ ЗС України спільно з НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2021. – 120 с.
  4. Бойовий статут механізованих і танкових військ Сухопутних військ ЗС України. Частина II (батальйон, рота) – К.: КСВ ЗС України, 2016. – 225 с.
  5. Тимчасовий порядок оформлення оперативних (бойових) документів, затверджений наказом Головнокомандувача Збройних Сил України 11.09.2020 № 140. – К.: ГШ ЗС України, 2020. – 261 с.
  6. Загальновійськові формування в бою (за стандартами НАТО): навч. посіб. / [Д. Музиченко, О. Марченко, А. Слупко, І. Шерихов та інші]. – К.: НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2019. – 55 с.
  7. Порядок роботи службових осіб управління військової частини під час підготовки оборонного бою: навч. посіб. / [Лісневський В.В., Музиченко Д.П., Голованов А.В. та інші]. – К.: НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2018. – 180 с.
  8. Збірник тактичних розрахунків з прикладами: навч. посіб. / [Артамощенко В. С., Голованов А. В., Гайдарли Г.С., та інші]. – К.: НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2018. – 96 с.
  9. Процедури процесу прийняття військового рішення (за стандартами НАТО): навч. посіб. / [Музиченко Д.П., Філюнкін Є.В., Швалючинський В.В. та інші], К.: НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2018, – 140 с.
  10. Навчальний комплект військових частин (підрозділів): навч. посіб. / [Борищук В. І., Голованов А. В., Слупко А. В. та інші, за заг. ред. Лісневського В. В., Артамощенка В. С.]. – К.: НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2018. – 348 с.
  11. Робота командира на місцевості: навч. посіб. / [Музиченко Д.П., Шерихов І.В., Марченко О.М. та інші]. К.: НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2019, – 244 с.
  12. Методичні рекомендації командирам батальйонів в умовах ведення антитерористичної операції на території Донецької та Луганської областей: навч. посіб. / [Салкуцян С.М., Лісневський В.В., Голованов А.В., Музиченко Д.П. та інші]. – К.: НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2015. – 116 с.
  13. Розробка макету мультимедійного програмного комплексу для вивчення досвіду бойових дій механізованих (танкових) підрозділів Сухопутних військ збройних Сил України: звіт про НДР (остаточний) шифр “Планшет-Т”. К.: НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2021. – 210 с.
  14. Взаємовплив можливостей військових формувань щодо вогневого ураження противника. Монографія. – К.: НУОУ, 2017. – 180 с.
  15. Погляди провідних фахівців НАТО на вогневу підтримку з закритих вогневих позицій. Монографія. – К.: НУОУ, 2017.
  16. Бойовий статут артилерії Збройних Сил України. Частина II. Дивізіон, батарея, взвод, гармата. – К.: ГШ ЗС України, 2020.
  17. Бойовий статут Сухопутних військ. Війська протиповітряної оборони Сухопутних військ Збройних Сил України. – К.: КСВ ЗС України, 2021. – 142 с.
  18. Бойовий статут військ протиповітряної оборони Сухопутних військ Збройних Сил України, частина II (дивізіон, батарея (група)). –

К.: КСВ ЗС України, 2017. – 204 с.

19. Бойовий статут Сухопутних військ “Армійська авіація Сухопутних військ Збройних Сил України”. Затверджений наказом командувача Сухопутних військ Збройних Сил України від 21.12.2020 року № 990 – БП 3(7)-12(01).01.

20. Тактика армійської авіації. Навчальний посібник . – Х.: ХНУПС, 2018 р.

21. Історія воєнного мистецтва: Підручник / І.І. Фурман, С.В. Сидоров, Р.І. Пилявець та ін., 3-є вид., випр. та доп. – К.: НУОУ, 2019.

22. Історія українського війська: підручник / П.П. Ткачук, С.В. Сидоров, А.І. Харук та ін. – Львів : НАСВ, 2017. – 312 с.

23. Альбом схем: застосування частин збройних сил Російської Федерації в основних видах бою. Навчальний посібник. – К.: НУОУ, 2018. – 62 стор.

24. Керівництво з застосування інженерних боєприпасів у Міністерстві оборони України та Збройних Силах України // Затверджена наказом Міністра оборони України від 03.01.2017. – № 1. – 329 с.

25. Керівництво з підривної (вибухової) справи у Міністерстві оборони України та Збройних Силах України // Затверджена наказом Міністра оборони України від 03.01.2017. – № 2. – 320 с.

26. Керівництво з улаштування інженерних загороджень підрозділами Міністерства оборони України та Збройних Сил України // Затверджена наказом Міністра оборони України від 10.07.2015. – № 330. – 176 с.

27. Керівництво з подолання інженерних загороджень підрозділами Збройних Сил України // Затверджена наказом Міністра оборони України від 19.10.2016. – № 390. – 111 с.

28. Інструкція з правил поведження військовослужбовців на місцевості, на якій є вибухонебезпечні предмети, та дотримання заходів мінної безпеки.// Затверджена Наказом Генерального штабу від 19.04.2018 р.№161.

29. Положення щодо організації екологічної безпеки в МО України та ЗС України // затверджено наказом Міністерства оборони України від 10.08 2015. – № 396 . – 18 с.

Публікації, розроблені на основі оперативних стандартів НАТО та національних оперативних стандартів країн-членів НАТО

1. Процедури процесу прийняття військового рішення (за стандартами НАТО): навч. посібн. / [Музиченко Д.П., Філюнкін С.В., Швалючинський В.В. та інші], К.: НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2018, – 140 с. Інв. № 9336.

2. Allied Joint Publication AJP-01 Edition E, Version 1, Allied Joint Doctrine – STANAG 2437, 28 February 2017, 120 p. Інтернет-ресурс, режим доступу: <http://nso.nato.int/nso/zPublic/ap/AJP-01.pdf>.

3. Allied Joint Doctrine for the Conduct of Operations AJP-3(B). - Military Committee Joint Standardization. – STANAG 2490, 16 March 2011, 120 p. Інтернет-ресурс, режим доступу: [http://nso.nato.int/nso/zPublic/ap/AJP-3\(B\).pdf](http://nso.nato.int/nso/zPublic/ap/AJP-3(B).pdf).

4. Allied Joint Publication AJP- 3.2, Edition A, Version 1, Allied Joint Doctrine For Land Operations. - Military Committee Joint Standardization.

	<p>– STANAG 2288, 15 March 2016, 90 p. Інтернет-ресурс, режим доступу: http://nso.nato.int/nso/zPublic/ap/AJP-3.2.pdf</p> <p>5. Allied Joint Publication AJP- 3.4.5, Edition A, Version 1, Allied Joint Doctrine for the Military Contribution to Stabilization and Reconstruction. - Military Committee Joint Standardization. – STANAG 2590, 14 December 2015, 100 p. Інтернет-ресурс, режим доступу: http://nso.nato.int/nso/zPublic/ap/AJP-3.4.5.pdf.</p> <p>6. Allied Land Tactics ATP-3 .2.1. - Military Committee Joint Standardization. – STANAG 2605, 9 November 2009, 273 p. Інтернет-ресурс, режим доступу: http://nso.nato.int/nso/zPublic/ap/AT3-3.2.1.pdf</p> <p>7. Allied Procedural Publication APP-6, Edition 0, Version 1, Nato Joint Military Symbolology. - Military Committee Joint Standardization. – STANAG 2019, 16 October 2017, 922 p. Інтернет-ресурс, режим доступу: http://nso.nato.int/nso/zPublic/ap/APP-6.pdf.</p> <p>8. Field Manual 3-0. Operations. Headquarters Department of the Army Washington, DC, 6 October, 2017, 363 p. Інтернет-ресурс, режим доступу: https://armypubs.us.army.mil/doctrine/fm3-0.pdf.</p> <p>9. FM 3-90. Tactics. Headquarters, Department of the Army. Washington, DC , 4 July 2001.</p> <p>10. Field Manual 3-90-1. Offense and Defense Volume 1. Headquarters Department of the Army Washington, DC, 22 March, 2013, 285 p. Інтернет-ресурс, режим доступу: https://armypubs.us.army.mil/doctrine/fm3-90-1.pdf.</p> <p>11. FM 3-96. (FM 3-90.6). Brigade Combat Team. Headquarters, Department of the Army. October 2015.</p> <p>12. FM 3-98. Reconnaissance and Security Operations. Headquarters, Department of the Army. July 2015.</p> <p>13. Field Manual 3-07. Stability. Headquarters Department of the Army Washington, DC, 2 June, 2014, 107 p. Інтернет-ресурс, режим доступу: https://armypubs.us.army.mil/doctrine/fm3-07.pdf.</p> <p>14. B-GL-300-001/FP-001 Land Operations. The Land Staff by the Army Publishing Office, Fort Frontenac, Kingston, Ontario, 456 p. Інтернет-ресурс, режим доступу: http://lfdts.army.mil.ca/B-GL-300-001/FP-001.pdf.</p> <p>15. The Battle Staff Smartbook. Leading, Planning & Conducting Military Operations. Fifth edition. – The Lighting Press Norman M. Wade. – 2015, 61 p.</p> <p>16. FM 5-0. The Operations Process. Headquarters Department of the Army. March 2010.</p> <p>17. FM 5-71-3 Brigade Engineer Combat Operations (Armored). Headquarters, Department of the Army. 13 November 1997.</p> <p>18. FM 6-0. Commander and Staff Organization and Operations. Headquarters, Department of the Army. May 2014.</p> <p>19. FM 90-13 River – Crossing Operations. Headquarters, Department of the Army. 26 January 1998.</p>
<p>Оцінювання навчальних досягнень</p>	<p>Контроль знань є складовою частиною навчального процесу. Протягом модулю проводяться такі види контролю: поточний, самоконтроль, підсумковий. Формами контролю знань є: усне та письмове опитування, тестові завдання, захист індивідуального завдання (есе), диференційований залік. Поточний контроль проводиться</p>

	<p>під час усіх видів занять у формі: контрольних опитувань, літучок, співбесід з окремих питань. Засоби поточного контролю: тестові завдання, виступи на семінарах, круглих столах, групових заняттях та доповіді на групових вправах. Самоконтроль передбачає відповіді на питання для самоконтролю, визначені електронними підручниками, тестовими програмами та друкованими навчальними виданнями. Підсумковий контроль за модуль “Загальна тактика” проводиться у формі диференційованого заліку. Загальна оцінка за модуль складається шляхом врахування результатів поточного контролю (25%), оцінки за індивідуальне завдання (есе) (25%) та оцінки за диференційований залік (50%).</p> <p>Оцінювання результатів навчання визначається за національною шкалою та 100-бальною шкалою і становить: “відмінно” – 90 – 100 балів; “дуже добре” – 80 – 89 балів; “добре” – 65 – 79 балів; “задовільно” – 55 – 64 бали; “достатньо” – 50 – 54 бали; “незадовільно” з можливістю повторного складання – 35 – 49 балів; “неприйнятно” з обов’язковим повторним проходженням курсу – 1 – 34 бали</p>
<p>Додаткова інформація</p>	<p>https://www.mil.gov.ua/ https://www.zsu.gov.ua/ https://nuou.org.ua https://nuou.org.ua/u/stru/insti/ksi/kaf-kvmc.html https://elib.nuou.org.ua/ https://osvita.dii.gov.ua/courses/stop-corruption https://wiki.nazk.gov.ua/category/konflikt-interesiv/ https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/2020/11/pdf/201126-bi-handbook-ukr.pdf</p>